

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «8.07072 Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування «Податкова справа»

на тему:
«Система оподаткування доходів фізичних осіб в Україні»

Виконавець:

студентка фінансово-економічного
факультету
Легась К.Д.

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач
Мартинюк І.В.

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність досліджуваної теми полягає в тому, що податки на доходи фізичних осіб змінюються, вдосконалюються та являються основним джерелом податкових надходжень місцевих бюджетів та засобом державного регулювання економіки країни.

Трансформаційні перетворення на шляху до соціально орієнтованої ринкової економіки України вимагають становлення такої системи оподаткування доходів фізичних осіб, елементи якої б відповідали сучасним принципам оподаткування, визначеним цілям економічної політики, світовим тенденціям та будувалися з урахуванням існуючих соціально-економічних умов.

У сучасних умовах перебудови економіки України, становлення та розвитку ринкових відносин у державі важливе місце займає державне регулювання фінансово-господарської діяльності фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності, а також накопичень громадян. Оподаткування доходів фізичних осіб є складовою частиною фінансового механізму держави. У результаті перерозподілу доходів (платежів) фізичних осіб, з одного боку, реалізується економічна доктрина щодо рівня добробуту різних верств населення, а з іншого - формується фінансова база держави. Сфера перерозподілу доходів фізичних осіб є одним з основних фінансових ресурсів держави.

Система оподаткування населення потребує удосконалення і зниження податків. Податки повинні на ряду з іншими економічними важелями попереджати виникнення прихованих доходів.

Механізм оподаткування доходів фізичних осіб ще не має достатньо прийняттого рівня досконалості. На даний час окремі положення податкового законодавства все ще не врегульовані, залишаються недостатньо опрацьованими на практиці. Звідси потребує підвищення ефективності податковий контроль, подальшого удосконалення система планування податкових надходжень. Вирішення цих проблем визначає актуальність дослідження.

Сьогодні головне завдання - створити систему оподаткування громадян, що повністю відповідає ринковим відносинам. Україна тільки приступає до побудови податкових відносин і реалізації нової для нас концепції оподаткування, чим зумовлена актуальність дослідження даної теми. При формуванні механізму оподаткування доходів фізичних осіб сьогодні виникає необхідність збалансування пріоритетів перерозподілу національного доходу для зменшення соціальної диференціації та стимулювання ділової активності й економічного зростання.

На даний час в Україні стоїть важливе стратегічне завдання - створити такий податковий режим, який буде гарантувати збір податків, достатніх для фінансування державних витрат, забезпечить умови для економічного

зростання, а також знизить податковий тиск на населення з метою підвищення якості життя громадян України.

Метою дослідження є оцінювання фіскальної та соціальної ролі податків на доходи фізичних осіб та розробка практичних рекомендацій та напрямів вдосконалення оподаткування доходів фізичних осіб в Україні.

Завдання полягають у наступному:

- 1) простежити сутність та історичні етапи розвитку оподаткування доходів фізичних осіб;
- 2) визначити економічну сутність податку на доходи фізичних осіб;
- 3) розглянути нормативно-правове регулювання справляння податку на доходи фізичних осіб;
- 4) проаналізувати сутність спрощеної системи оподаткування фізичних осіб та організаційні засади її функціонування;
- 5) розглянути фіскальну роль податку на доходи фізичних осіб в Україні;
- 6) оцінити соціальний вплив єдиного податку на фінансово-господарську діяльність фізичних осіб в Україні;
- 7) дослідити фактори впливу на справляння податків з доходів фізичних осіб;
- 8) відстежити світовий досвід справляння податків на доходи фізичних осіб та можливості його адаптації в Україні;
- 9) запропонувати напрямки вдосконалення ролі оподаткування доходів фізичних осіб.

Об'єктом дослідження є процес справляння податків на доходи фізичних осіб.

Предметом є фінансові відносини, які виникають у процесі оподаткування доходів громадян та формування доходів Зведеного та місцевих бюджетів України.

Інформаційною базою слугували: наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з теорії, діючі законодавчі акти України, такі як Податковий кодекс та Бюджетний кодекс України, навчально-методичні посібники з податкової системи та основ теорії оподаткування, матеріали науково-практичних конференцій, періодичні видання, Інтернет ресурси.

Питанням розвитку оподаткування доходів завжди приділялося багато уваги. Сьогодні проблемам оподаткування доходів багато уваги приділяють і сучасні українські дослідники, зокрема М. П. Кучерявенко, Ю. Б. Іванов, А. І. Крисоватий тощо. Зокрема Кучерявенко М. П. приділяє багато уваги саме податковим пільгам і трактує цю категорію "податкова пільга" як звільнення платника податків від нарахування і сплати податку або сплату ним податку в меншому розмірі за наявності підстав, зазначених законодавством України. [23]. А. І. Крисоватий розглядає податкову систему України в загальні порівнює з податковими системами інших країн, та розглядає роль як податків в цілому, так і кожного податку окремо.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Перший та третій розділи присвячені теоретичним основам оподаткування доходів фізичних осіб та

напрямам вдосконалення їх ролі. У другому розділі проведено аналіз фіскальної та соціальної ролі податку на доходи фізичних осіб за період з 2012 до 2016 року, з урахуванням прогнозів зроблене дослідження соціального впливу єдиного податку на фінансово-господарську діяльність фізичних осіб в Україні. Кількість сторінок 102, кількість рисунків 20, таблиць 8, додатків 5.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи оподаткування доходів фізичних осіб в Україні»* розглянута система оподаткування доходів фізичних осіб, її сутність та історія становлення, визначена економічна сутність та нормативно-правове справляння податку на доходи фізичних осіб та проаналізована сутність спрощеної системи оподаткування фізичних осіб та організаційні засади її функціонування.

У другому розділі *«Оцінювання фіскальної та соціальної ролі податків на доходи фізичних осіб в Україні, за 2012-2016 рр»* розглянута фіскальна роль податку на доходи фізичних осіб в Україні та був оцінений соціальний вплив єдиного податку на фінансово-господарську діяльність фізичних осіб в Україні, а також досліджені фактори впливу на справляння податків з доходів фізичних осіб;

У третьому розділі *«Напрями вдосконалення податку на доходи фізичних осіб в Україні»* розглянуто світовий досвід застосування податків на доходи фізичних осіб та можливості його адаптації в Україні та основні напрями вдосконалення ролі оподаткування доходів фізичних осіб.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Податки - це фінансова категорія, яка впливає на економічні явища та процеси розвитку суспільства. Вони, як знаряддя перерозподілу доходів юридичних та фізичних осіб, є обов'язковим атрибутом держави незалежно від моделі та політики її розвитку. Це дуже небезпечний інструмент у розпорядженні держави, так як без наукової концепції податкової політики, вони можуть гальмувати її економічний розвиток держави.

2. Податок на доходи фізичних осіб – це плата фізичної особи за послуги, які надаються їй територіальною громадою, на території якої така фізична особа має податкову адресу або розташовано особу. У системі податкових надходжень бюджету податок на доходи фізичних осіб посідає сьогодні одну з провідних позицій. Протягом 2009-2015 років спостерігаємо позитивну тенденцію у збільшенні обсягів ПДФО в абсолютному вимірі.

3. Іншим податком, що стосується оподаткування фізичних осіб є єдиний податок, який відносить до спрощеної системи оподаткування. Сьогодні єдиний податок втратив своє первісне призначення і вже не замінює всі

податки, тому платники єдиного податку сплачують крім основного і ряд інших податків, але все одно він має силу і наповнювачем доходів бюджету України. ЄП з фізичних осіб також є основною частиною надходжень від єдиного податку. У структурі єдиного податку у 2015 році відбулися деякі зміни. За рахунок того, що сільськогосподарських товаровиробників віднесли до платників єдиного податку, відбулося перерозподілення коштів, хоча до 2015 року вони не входили до цієї групи. Але на загальні надходження ці зміни не вплинули.

4. Важливою місією проведення аналізу було дослідження факторів впливу на справляння податків з доходів фізичних осіб. При цьому ми використовували будування регресійних моделей, щоб відстежити наявність залежності надходжень від ПДФО, ЄП та різних факторів впливу на ці надходження. В ході аналізу виявлена пряма залежність ПДФО від ВВП та доходів населення у вигляді ЗП. Також пряма залежність від мінімальної ЗП та кількості безробітного населення.

5. Що стосується світового досвіду застосування податків на доходи фізичних осіб та можливості його адаптації в Україні. В умовах створення в Україні соціально орієнтованої ринкової економіки пошук шляхів удосконалення власної системи оподаткування доходів фізичних осіб із урахуванням світових здобутків у цій сфері є досить актуальним. Податкова система України ніколи не відзначалась високою ефективністю. Тому потрібно переймати досвід у інших країн та намагатися застосовувати його у нашій державі.

6. Для забезпечення виконання бюджету, що сьогодні є чималою проблемою для України, необхідно побудувати раціональне оподаткування фізичних осіб. У процесі написання роботи були виявлені певні шляхи вдосконалення щодо оптимізації балансу інтересів між державою і малим бізнесом, де необхідно реалізувати комплекс запропонованих заходів. Також запропоновані основні кроки для удосконалення процесу стягнення податку з доходів фізичних осіб та можливості підвищення бюджетної та регулюючої ролі податку на доходи фізичних осіб.